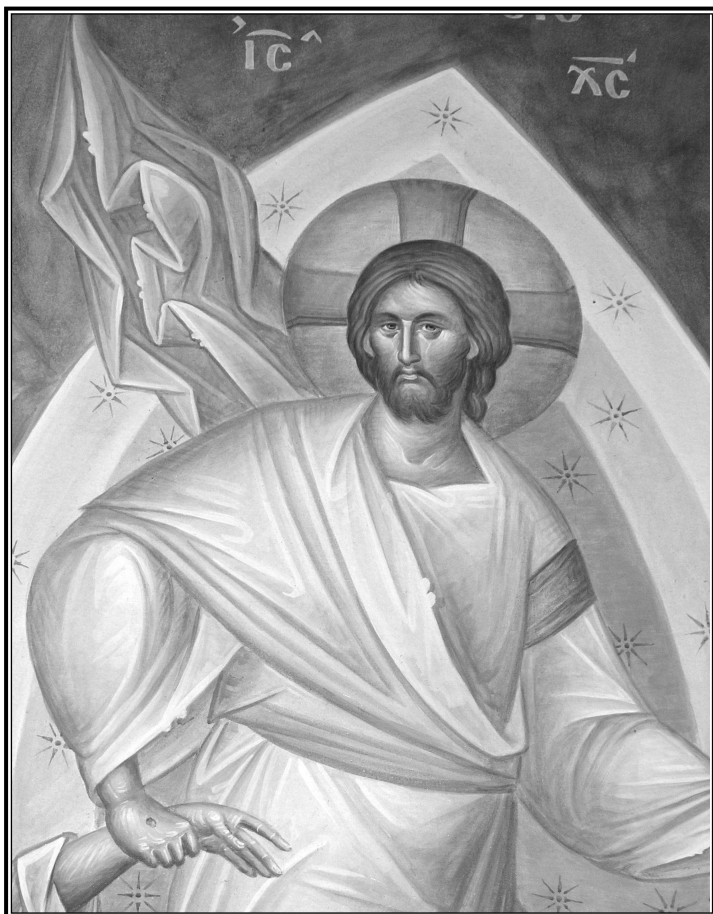

Ἐλεύθερη πληροφόρηση

ΔΕΛΤΙΟ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ὁ Μητροπολίτης Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ
Ἀριθμός φύλλου 228
1 Μαΐου 2008

Χριστός
άνέστη
ἐκ νεκρῶν
θανάτῳ
θάνατον
πατήσας
καί τοῖς
ἐν τοῖς
μνήμασι
ζωήν
χαρισάμενος

Μάταιος μόχθος

Επὶ τὴν πλήμμυρα τῆς ἀναστάσιμης φωτοχυσίας, στό πλαίσιο τῆς δοξολογικῆς ὑπόκλισης μπροστά στό κενό μνημεῖο, πού φιλοξένησε γιά κλάσμα χρόνου τό νεκρό Σῶμα τοῦ Ἑσταυρωμένου Κυρίου μας, στό ἀπεριόριστο ἄνοιγμα τῶν ὑπαρξιακῶν ὀριζόντων μας καί στήν ἄμετρη, ἀτέρμονη χαρά μας, τό παλιό, ξεχασμένο ἐρέθισμα τῆς κάποιας πικρίας καί τοῦ συνοδευτικοῦ αἰσθήματος οἴκτου, γιά τούς ἐκπρόσωπους τοῦ ἀθεϊστικοῦ φονταμενταλισμοῦ, ξαναχτύπησε μέσα μου. Σέ στιγμές, πού σέ συνεπαίρνει, κυριολεκτικά, ἡ χαρά, ἀναδύονται, δειλά, οἱ ἀναμνήσεις τῆς ὁποιασδήποτε ὀδυνηρῆς ἐκπληξης καί δρομολογοῦνται οἱ κρίσεις καί οἱ συγκρίσεις.

Τό ἀρχειοθετημένο στή μνήμη μου ἐρέθισμα ἦταν ἕνα-ὄχι πολύ παλιό-δημοσίευμα Ἀθηναϊκῆς ἐφημερίδας, πού χαρακτήριζε τὴν πίστη στό Θεό «ἀμαρτωλή ἱστορία». Δέν εἶναι σπάνια τά δοκίμια ἢ οἱ ἐξόφθαλμα ὑποβαθμισμένες ἀπόπειρες δοκιμίων, πού φιλοδοξοῦν νά ἀποκαθηλώσουν τὴ λατρευτικὴ ἀναφορά στό πρόσωπο τοῦ Θεοῦ ἀπό τίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων. Ὡστόσο, κάποια ἀπό αὐτά, φορτισμένα μέ ἀδιάκριτη ἐπιθετικότητα, διεγείρουν τὴν ἀντίδραση καί ἀναγκάζουν στήν ἐπιστράτευση τοῦ ἀντιρρητικοῦ λόγου.

Ορέκτης Ἑλληνας δημοσιογράφος θέλησε νά παρουσιάσει στοὺς ἀναγνώστες του, θετικά καί ἐγκωμιαστικά, τό δοκίμιο κάποιου Γάλλου ὁπαδοῦ τῆς ἀθεϊστικῆς κενολογίας καί νά τό ὑπομνηματίσει ὡς ἐλπιδοφόρο μήνυμα γιά κείνους, πού ὀραματίζονται νά γκρεμίσουν ἀπὸ τό βάθρο τῆς ἀπόλυτης ἀξίας τό ὑπερούσιο Πρόσωπο τοῦ Θεοῦ καί νά στήσουν στή θέση του τὴν

ἀσύδοτη ἀνθρώπινη ἐλευθερία. Ἀπό τό ὄλο κείμενο, ξεχώρισα δυό, χτυπητές θέσεις του. Ἡ πρώτη, εἶναι ἀναφορά στούς μεγάλους-ὅπως τούς χαρακτηρίζει-φιλοσόφους τοῦ τέλους τοῦ δέκατου ἔνατου αἰώνα, τόν Μάρξ, τόν Σοπενχάουερ καί τόν Νίτσε, «*πού βάζουν τά τελευταῖα καρφιά στό φέρετρο τῆς θρησκείας*». Καί ἡ δεύτερη, οἰονεῖ συμπερασματική θέση του, προδίδει τή μίξη τῆς αἰσιοδοξίας του μέ τήν ἀπογοήτευση, πού παγώνει τίς καρδιές τῶν μαχητῶν τῆς ἀθείας: «*Ἡ ἀθεΐα νίκησε, ὅχι ὅμως ὥς φιλοσοφική στάση κάποιων ἀποφασισμένων νά τελειώνουν μέ τίς προκαταλήψεις καί νά ἀνυψώσουν τήν ἀξία τοῦ ἀνθρώπου. Ἀλλά ὥς ἀποτέλεσμα τῆς φθορᾶς ὅλων τῶν ἀξιῶν. Ἐνας ἀθεϊσμός χωρίς συνείδηση, ἕνα κενό κέλυφος, πού μοιάζει ἀπλά μέ τήν ἄλλη ὄψη τοῦ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ*».

Δέ θά σχολιάσω τό δεύτερο σκέλος τῶν συμπερασμάτων τοῦ ἄθεου Γάλλου συγγραφέα, πού τό μεταφέρει στόν Ἑλληνα ἀναγνώστη, μέ κάποια δόση καύχησης, ὁ ὁμοεθνής μας δημοσιογράφος. Τό ὅτι ἡ ἀθεΐα εἶναι «*ἀποτέλεσμα τῆς φθορᾶς ὅλων τῶν ἀξιῶν*» καί λειτουργεῖ «*χωρίς συνείδηση*», ὥς «*ἕνα κενό κέλυφος*», τό διαπιστώνει ὁ καθένας μας, ἀρκεῖ νά σταθεῖ κάπου παράμερα, μέ ἀδουλωτή τή συνείδηση καί μακριά ἀπό τίς ἀγκυλώσεις τῆς προκατασκευασμένης σκοπιμότητας. Ἐκεῖνο, πού νοιώθω τήν ἀνάγκη νά τό προβάλω καί νά τό διασαλπίσω, ἀνεμπόδιστα, μπροστά σ' ὅλους τούς σχηματισμούς τῆς ἀθεϊστικῆς κυριαρχίας, εἶναι τό ἕνα καί μοναδικό συμπέρασμα, πού τό κατακυρώνει ἡ μακρότατη-εἴκοσι αἰώνων-ἱστορία καί τό προσυπογράφουν οἱ ἀνόθευτες, πεντακάθαρες συνειδήσεις τῶν ἀναρίθμητων προγόνων μας, πού ἀναμετρήθηκαν δυναμικά καί νικηφόρα μέ τήν ἄρνηση καί ἔστησαν, γενναία καί ἄφοβα, τά στήθη τους, γιά νά ἀνακόψουν «*τή φθορά ὅλων τῶν ἀξιῶν*».

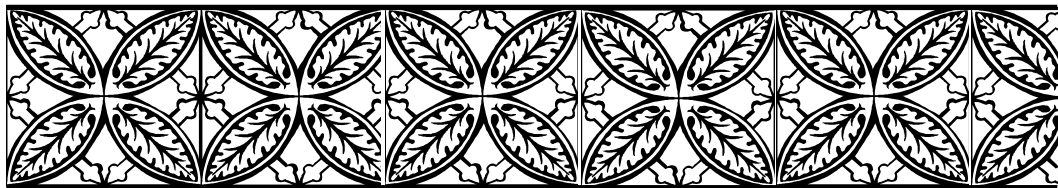
Φῖλοι ἄθεοι, ἐμεῖς ὅλοι, πού βρισκόμαστε στό στόχαστρό σας, πρὶν λίγες μέρες ζήσαμε τήν Ἀνάσταση. Σκύψαμε, μέ δέος καί ἀφοσίωση, στό ἅδαιο μνημεῖο τοῦ Κυρίου μας. Καί ἀφουγκραστήκαμε τό μήνυμα τῶν ἀγγέλων: «*Ἰησοῦν ζητεῖτε τόν Ναζαρηνόν, τόν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη οὐκ ἔστιν ὧδε*» (Μάρκ. 16' 6). Ἀναστήθηκε. Δέ βρίσκεται, πιά, μέσα στόν τάφο. «*Ἴδε ὁ τόπος ὅπου*

ἔθηκαν αὐτόν». Οἱ παθιασμένοι διώκτες Του τόν εἶχαν καταδικάσει στήν ἀφόρητη σταυρική ὁδύνη καί στό φρικτότερο θάνατο. Καί, ἀνικανοποίητοι, ἔλαβαν τά μέτρα τους, μή τυχόν καί κλέψουν τό Σῶμα Του οἱ βαρυθλιμμένοι μαθητές Του. «Πορευθέντες ἡσφαλίσαντο τόν τάφον σφραγίσαντες τόν λίθον μετὰ τῆς κουστιωδίας» (Ματθ. κζ' 66). Δέν ἐμπιστεύτηκαν τή φύλαξη τοῦ τάφου στή βαρειά πέτρα, πού ἔκλεισε τό ἄνοιγμά του. Τοποθέτησαν καί φρουρά. Γιά νά παρακολουθεῖ τήν παραμικρή κίνηση καί νά ἀποτρέψει τό ὁποιοδήποτε ἐνδεχόμενο.

Ομως ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς Χριστός ἀναστήθηκε. Μήτε ἡ βαρειά πέτρα τόν ἐμπόδισε, μήτε ἡ στρατιωτική κουστιωδία. «᾿Αγγελος Κυρίου καταβάς ἐξ οὐρανοῦ προσελθὼν ἀπεκύλησε τόν λίθον ἀπό τῆς θύρας καί ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ... ἀπό δέ τοῦ φόβου ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες καί ἐγένοντο ὥσεί νεκροί» (Ματθ. κη' 2-4). Ἡ ἀπεριόριστη θεϊκή Δύναμη, πού ἐξουσιάζει καί τή ζωή καί τό θάνατο, ἔστησε τή σημαία τῆς νίκης στήν πύλη τοῦ Τάφου, πού φιλοξένησε πρόσκαιρα τό νεκρό Σῶμα τοῦ Κυρίου μας καί ἀπό ἐκεῖ τήν ἡπλώσε στήν οἰκουμενική ἱστορία.

Από τή σημαδιακή στιγμή τοῦ μεγάλου γεγονότος, οἱ διαδοχικές γενιές τῶν πιστῶν ζοῦν τήν ἀσταμάτητη Παρουσία τοῦ Ἀναστημένου Λυτρωτή. Καί λούζονται στή θεϊκή Του Χάρη. Ὁφειλτικά, Τοῦ ἀντιπροσφέρουν τήν πηγαία ἀφοσίωση τῆς καρδιάς τους καί τά μύρα τῆς λατρείας τους. Καί ζητοῦν τό φωτισμό Του καί τή χειραγωγή Του στό τραχύ μονοπάτι τοῦ βίου. Ἀπό τήν ἄλλη μεριά, οἱ διάδοχοι τῶν σταυρωτῶν Του, σέ κατάστασι ἀσύγνωστης ἔξαψης, πασκίζουν νά τόν ὁδηγήσουν σέ δεύτερο θάνατο καί σέ ὀριστική διαγραφή Του ἀπό τά κιτάπια τῆς ἱστορίας. Ἀνιστόρητα καί ἀπρόσφορα. Δέ βαραίνει μέσα τους ὁ λόγος τῆς ἱστορίας. Καί δέν καταφέρνουν τίποτε περισσότερο, ἀπό κεῖνο, πού σημείωσε, ἀποκαρδιωμένος, ὁ σύγχρονος ἄθεος δημοσιογράφος: «ἡ ἀθεΐα νίκησε... ὥς ἀποτέλεσμα τῆς φθορᾶς ὅλων τῶν ἀξιών. Δημιουργήθηκε ἓνας ἀθεϊσμός χωρίς συνείδηση, ἓνα κενό κέλυφος, πού μοιάζει ἀπλά μέ τήν ἄλλη ὄψη τοῦ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ».

**«Μάτριν φυλάττεις τόν τάφον, κουστιωδία·
οὐ γάρ καθέξει τύμβος αὐτοζωΐαν»**

Στόν ὑπουργό τῆς Δικαιοσύνης κ. Χατζηγάκη

Ἐξοχότατε κ. ὑπουργέ

Στά πλαίσια τῶν πολυδιάστατων, σοβαρότατων καθηκόντων σας, θεωρήσατε ἀναγκαῖο καί ἐπεῖγον νά ἀσχοληθεῖτε μέ τόν ἐξόχως εὐαίσθητο καί ἐπικίνδυνα κλονισμένο θεσμό τοῦ γάμου. Ἴσως σ' αὐτό νά σᾶς ἔσπρωξε ἡ ἀνάλυση τῆς εἰκόνας, πού παρουσιάζει σήμερα ὁ γάμος στήν ἑλληνική ἐπικράτεια. Ἴσως νά σᾶς ἐπηρέασαν καί κινήσεις, πού σημειώθηκαν σέ ἄλλες χώρες τῆς ἡπείρου μας ἢ τῶν ἄλλων ἡπείρων. Τό γεγονός εἶναι ὅτι δημοσιοποιήσατε-αἰφνίδια-τήν πρόθεσή σας νά παρέμβητε δυναμικά στό κωδικοποιημένο δίκαιο καί στήν «ἀπ' αἰώνων» καταξιωμένη πρακτική τῆς οἰκογενειακῆς συμβίωσης καί νά ἀνοίξετε διόδους πρὸς τήν ἐλεύθερη καί μὴ ὑποκείμενη σέ ὁποιαδήποτε δέσμευση, διαβίωση. Ἀνακοινώσατε, μέ δηλωσή σας στοὺς δημοσιογράφους καί μέ ἀναλυτική στήριξη τῶν σχεδιασμῶν σας, πού δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Τό Βῆμα» τῆς Κυριακῆς 9 Μαρτίου 2008, ὅτι ἔχετε ἔτοιμο τό σχετικό Νομοσχέδιο καί ὅτι θά τό καταθέσετε σύντομα στή Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων. Μέ τήν ἐπιπήφισή του, θά παρέχεται ἡ εὐχέρεια παράκαμψης τῆς δεσμευτικῆς πράξης τοῦ θρησκευτικοῦ ἢ τοῦ πολι-

τικοῦ γάμου. Θά ἀρκεῖ ἡ σύναψη ἑνός ἀπλοῦ «συμφώνου Ἐλεύθερης συμβίωσης». Τό Σύμφωνο αὐτό θά συντάσσεται καί θά ὑπογράφεται, ἐνώπιον τοῦ Συμβολαιογράφου καί θά ἀκυρώνεται μέ τήν ἀπλή, ἐξώδικη δήλωση τοῦ ἑνός τῶν συμβαλλομένων, ὅταν, γιά τόν ἕνα ἢ τόν ἄλλο λόγο, δέν ἐπιθυμεῖ τῇ συνέχισι τῆς ἑγγαμῆς συμβίωσης.

Ἡ δήλωσή σας αὐτή-σᾶς εἶναι γνωστό-ξεσήκωσε θύελλα. Δέσμες λεκτικῶν βελῶν τοξεύτηκαν πρὸς τήν ἡγετική σας καθέδρα. Καί ἀναλύσεις διαφόρων παραγόντων δίχασαν καί τή λαϊκὴ μάζα. Ἀναστάτωσαν τοὺς ψηφοφόρους σας καί ἐντολοδότες σας καί τοὺς παρακίνησαν νά αὐτοστρατευτοῦν στήν παθιασμένη στήριξη ἢ στό ὀργισμένο γκρέμισμα τοῦ νομικοῦ μορφώματός σας. Κάποιοι τό χαρακτηρισαν παράτολμο καί καταλυτικό. Κάποιοι ἄλλοι τό θεώρησαν ἄτολμο καί ἀσύμβατο μέ τὰ προοδευτικὰ ρεύματα τῆς ἐποχῆς μας.

Σεῖς, πρὶν ἀκόμα ἐκδηλωθοῦν οἱ «προοδευτικές»(!) ἢ οἱ «ὀπισθοδρομικές»(!) ἀντιδράσεις τῶν ψηφοφόρων σας, σπεύσατε νά διασπείρετε στήν κοινὴ γνώμη τήν αἰσιόδοξη διαβεβαίωση, πὼς κινήθηκατε, ἀποκλειστικά καί μόνο, ἀπὸ τό ἐνδιαφέρον νά τιμῇ-

σετε την ανθρώπινη ύπαρξη. Νά παραμερίσετε τις δικαστικές διαδικασίες, πού δυσκολεύουν ή και παρεμποδίζουν τη διάλυση του νομικά μόνο ύφιστάμενου νεκρού γάμου. Νά αναδείξετε την ατομική ελευθερία, ως τό άδιαπραγμάτευτο προνόμιο του προσώπου. Καί νά εξασφαλίσετε σέ όλους τό δικαίωμα του φτερουγίσματος της παγωμένης ανθρώπινης καρδιάς σέ άλλη, περισσότερο θερμή καί περισσότερο φιλόξενη στέγη.

Κατά την ανάπτυξη, μάλιστα, αυτής της διαλεκτικής σας, δέν παραλείψατε νά αναφερθείτε καί στην έλληνική, Όρθόδοξη Έκκλησία καί στις ένδεχόμενες άμφισβητήσεις της ή αντιδράσεις της. Διατυπώσατε την άποψη, πώς ή δομή καί οί κατευθύνσεις του Νομοσχεδίου σας εΐναι καθαρές καί μελετημένες. Δέν έγγίζουν καί δέν παρεμβαίνουν στό καθιερωμένο καί θεσπισμένο τυπικό του θρησκευτικού γάμου. Έπιδιώκουν μόνο την λύση των γόρδιων δεσμών, πού κρατούν, τυπικά ή νομικά, ύπαρκτους τους άποτυχημένους καί διαλυμένους γάμους. Καί, μέ δεδομένη αυτή την προοπτική του Νομοθετήματός σας, έκφράσατε την πίστη σας, ότι οί σχεδιασμοί σας θά γίνουν κατανοητοί καί δέν θά προκαλέσουν την αντίδραση της Έκκλησίας.

Μέ τοϋτο τό «κείμενο-άναφορά» δέ θά επιδιώξω νά προσθέσω ένα ακόμα επαινετικό ή καταδικαστικό δημοσίευμα στη δέσμη εκείνων, πού διατυπώθηκαν, μετά την άνακοίνωση των προθέσεων σας. Συγκρατώντας τόν κοινό σ' όλους μας αύθορημητισμό καί τά ξεσπάσματα, πού βιάζονται νά δηλοποι-

ήσουν τις πύρινες, ψυχικές μας αντιδράσεις, θά επιχειρήσω νά σās έπισημάνω, μέ νηφάλια διατύπωση, ένα προβληματισμό, πού άναδύεται μετά την άνάγνωση του ένυπόγραφου δημοσιεύματός σας.

Άποφασίσατε νά θεσμοθετήσετε μιá τρίτη μορφή συμβίωσης, πέρα από αυτές, πού ισχύουν «άχρι του νυν». Νά στήσετε ένα νοικοκυριό μέ όρθάνοιχτες τις πόρτες. Έτσι, πού ό σύζυγος ή ή σύζυγος, ό πατέρας ή ή μάνα, νά μπορούν, άνετα καί δίχως την παραμικρή άνασταλτική παρέμβαση, νά δραπτεύουν-καί μιá καί δυό καί πολλές φορές-καί νά άναζητούν άλλου την ολοκλήρωση της εϋτυχίας τους.

Άν ή εϋκολη φυγή άποτελεΐ λύση του προβλήματος της άσυμφωνίας των δυό συζύγων ή γενεσιουργό αίτία της φοβίας καί των ύποψιών, ότι ό παραμικρός κραδασμός μπορεί νά γκρεμίσει τό οικόδομημα της σφοδρής έρωτικής αγάπης, εΐναι πρόβλημα, πού δέν άπαντάται καί, πολύ περισσότερο, δέν επιλύεται μέ τις άνακοινώσεις σας.

Προσδοκία καί άπαίτηση του άνεπηρέαστου πολίτη καί, πολύ περισσότερο, του μπλεγμένου στις δαγκάνες ενός άποτυχημένου γάμου, εΐναι νά μη προκαλέσετε περισσότερα καί όξύτερα προβλήματα, προσπαθώντας νά θεραπεύσετε τά ύπάρχοντα. Οί άποφάσεις σας δέν μπορεί νά εΐναι ούτε στιγμιαίες, ούτε αυθαίρετες. Προϋποθέτουν μακρά, προσεκτική μελέτη καί επίμονη βάσανο. Ένας ύπεύθυνος ήγέτης δέν πιάνει, ξαφνικά, τό μολύβι, γιά νά επενδύσει τις αντιδράσεις της στιγμής μέ νομοθετικό περίβλημα. Σκέφτεται, άκούει γνώμες, συλλέγει άπόψεις, τις έπεξεργάζεται, τις σταθμίζει

καί ἀφοῦ καταλήξει σέ κατασταλαγμένα πορίσματα, δρομολογεῖ τήν κατάρτιση καί τήν ἐπιψήφιση τοῦ νομοσχεδίου του.

Θέλω νά πιστεῦω-ἂν καί τά περιστατικά δέν μοῦ τό εἰσηγοῦνται-ὅτι τή διαδικασία αὐτή δέν τήν παραλείψατε. Γιά νά προωθησετε τίς ἀνήσυχες σκέψεις σας καί γιά νά κατασταλάξετε στή διατύπωση τοῦ συγκεκριμένου Νομοσχεδίου σας, θά μείνατε, ἐπὶ μακρό διάστημα, ψυχρός ἀποδέκτης σειρᾶς προτάσεων-γιατί ὄχι-καί νευρωτικῶν ἀντιδράσεων. Μερίδα Ἑλλήνων πολιτῶν, πού σᾶς τιμοῦν μέ τήν ψήφο τους, θά σᾶς ζητήσαν νά τοὺς βοηθήσετε νά ἀπαλλαγοῦν, ὅσο τό δυνατό πῖο γρήγορα καί πῖο ἀνώδυνα, ἀπό τά δεσμά ἑνός ἀποτυχημένου γάμου ἢ μιᾶς καταψυγμένης συστέγασης. "Ἄλλοι, κάνοντας προσφυγή στίς καθολικά ἀποδεκτές ἀρχές τῆς ἀτομικῆς ἐλευθερίας καί στά δικαιώματα αὐτοπροσδιορισμοῦ τοῦ κάθε προσώπου, θά σᾶς εἰσηγήθηκαν νά χαλαρώσετε τίς πιεστικές δεσμεύσεις, πού δέν τίς ἀντέχει ἡ νέα γενιά καί νά ἀφήσετε ἐντελῶς ἐλεύθερα τά περιθώρια σύναψης καί διάλυσης τῆς συμβίωσης. Καί ἄλλοι, περισσότερο «προοδευτικοί»(!), θά σᾶς εἰσηγήθηκαν, πῶς ἕνα πρῶτο ἡμιτολημρὸ βῆμα, θά δώσει τήν εὐχέρεια νά ἐπιχειρηθεῖ, στό πολύ κοντινὸ μέλλον, τό δεύτερο, τό τολμηρότερο καί ριζοσπαστικότερο, ἡ παροχή τῆς ἄδειας σύναψης γάμου καί στά ὁμόφυλα ἄτομα.

Τό ἐνδεχόμενο νά σᾶς ὑποβλήθηκαν ὑπομνήματα ἢ καί νά σᾶς ἀσκήθηκαν πιέσεις οὔτε ἀπίθανο τό βρίσκω, οὔτε ἀπαράδεκτο. Ἐκεῖνο, ὡστόσο, πού θά τό χαρακτηρίσω προβληματικό καί ἀσύμφορο, εἶναι ὅτι ἐμφανίζεστε νά

ἔχετε ἀκούσει μόνο μέ τό ἕνα σας αὐτί. Ἐντυπωσιαστήκατε καί ἐπηρεαστήκατε ἀπό τίς πιεστικές παρακλήσεις ἢ καί τίς ἐξοργισμένες διαμαρτυρίες τῆς μιᾶς πλευρᾶς. Καί δέ μετρήσατε τίς ἀρνητικές ἐπιπτώσεις, πού θά εἶχαν τά νομοθετικά σας ἀνοίγματα στήν ἄλλη, τήν ἀδύναμη καί περισσότερο εὐαίσθητη.

Φίλε κύριε ὑπουργέ, ἡ οἰκογένεια δέν ἀπαρτίζεται μόνο ἀπό τά δύο ὠριμα ἡλικιακά μέλη της, ἀπό τοὺς νέους ἀνθρώπους, πού θά ὑπογράφουν τό «Σύμφωνο τῆς ἐλεύθερης συμβίωσης», ἀλλά καί ἀπό τά νέα βλαστάρια, πού θά προκύψουν. Ἀπό τά παιδιά, πού ἔχουν καί αὐτά ἴσα δικαιώματα μέ τοὺς γονεῖς τους καί ὑποχρεώνουν ὅλους μας νά τά σεβαστοῦμε. Δεσμεύουν ἐκείνους, πού τά γέννησαν καί σᾶς, πού νομοθετεῖτε καί ὅλους μας, πού, μέ τόν ἕνα ἢ τόν ἄλλο τρόπο, διαμορφώνουμε τίς συνθήκες τῆς ἀνάπτυξής τους, τῆς μόρφωσής τους καί τῆς πνευματικῆς ὠρίμανσής τους, νά τά ὑπηρετήσουμε προσεκτικά καί διακριτικά καί νά μὴν προκαλέσουμε ρωγμές ἢ πληγές στίς εὐαίσθητοποιημένες ψυχές τους.

Καί σᾶς ἐρωτῶ, κ. ὑπουργέ: Αὐτά τά παιδιά τά ἀκούσατε, πρὶν φτάσετε στήν ὀριστική διατύπωση τοῦ «τολμηροῦ» ἢ, ὅπως θέλετε νά τό χαρακτηρίζετε, τοῦ «προοδευτικοῦ» νομοσχεδίου σας;

"Ἴσως βιαστεῖτε νά ἀντικρούσετε τήν ἀνησυχία μου καί τήν προβληματική μου, παραπέμποντας στίς σχετικές ρυθμίσεις, πού ἐμπεριέχονται στό Νομοσχεδιό σας. Στήν ὑποχρέωση τῶν προσώπων, πού ὑπογράφουν τό «Σύμφωνο ἐλεύθερης συμβίωσης», νά δηλώσουν, ἐξ ἀρχῆς, ποιὸς θά ἀναλάβει

τή διατροφή και την ανατροφή των ανήλικων παιδιών, σέ περίπτωση διάλυσης της συμβίωσης και ποιός θά επιβαρυνθεί μέ την καταβολή της άπαραίτητης διατροφής τους.

Άλλά, πρόσ Θεοῦ, πιστεύετε, ὅτι μέ αὐτές τίς ρυθμίσεις καλύπτονται οἱ ὑποχρεώσεις τῶν γονιῶν πρόσ τά παιδιά τους καί διευκολύνεται ἡ ὁμαλή ἀνάπτυξή τους; Διερωτηθήκατε, ἄραγε, μήπως ἡ ἐξώδικη δήλωση, πού θά φτάσει στήν οἰκογενειακή ἐστία μέ τό δικαστικό κλητήρα καί θά ἀναγγεῖλει τόν τερματισμό τῆς συμβίωσης τῶν γονιῶν τους, λειτουργήσῃ ὡς κεραυνός στόν οὐρανό τῆς ψυχῆς τους, ὡς πυρπόληση τῶν ὀνείρων τους καί ὡς ἀνάφλεξη παθῶν ἐκδίκησης, καταστροφῆς ἢ καί αὐτοκαταστροφῆς; Ὑπολογίσατε τί σημαίνει γιά τό παιδί νά χάσει, σέ μιά ἀπρόβλεπτη στιγμή, τή μητρική ἀγκαλιά καί νά ἀντικρύσει, μέσα στήν οἰκογενειακή στέγη μιά δευτέρη γυναίκα, πού θά τοῦ προταθεῖ ὡς μάνα, ἐνῶ ἐκεῖνο θά τή βλέπει καί θά τήν ἀντιμετωπίζει ὡς παρείσακτη; Προβληματιστήκατε, ὅχι σάν ὑπουργός, ἀλλά σάν πατέρας, τί σημαίνει νά στερηθεῖ τό ἄγουρο παιδί τό πατρικό χádi καί νά πέσει, ξαφνικά, στό σκοτάδι τῆς ἀδιαφορίας τοῦ «ἀναπληρωτῆ πατέρα» καί στήν παγωνιά τῆς ἀστοργίας;

Δέν ἔχετε παρακολουθήσει, ἴσαμε σήμερα, τίς δραματικές ἐξελίξεις τῶν ὑπάρξεων, πού στερήθηκαν, κατά τήν ἀνοιξη τῆς ζωῆς τους, τήν ἀγαπητική ἐξάρτηση ἀπό τοὺς γνήσιους γονεῖς τους, πῆν ὑπέρμετρη φροντίδα, τό βλέμμα τῆς στοργῆς, τή γλυκύτητα τῆς συγγνώμης; Ἄν ὅλα αὐτά τά ἔχετε παρακολουθήσει ἢ, ἀκριβέστερα, ἂν τά ἔχετε ζήσει, πῶς ὑποκύπτετε στήν πρακτική

τῆς μειοδοσίας; Στόν ψυχρό προκαθορισμό τοῦ ἐνός, πού θά λειτουργήσῃ καί σάν πατέρας καί σά μάνα καί στή θέσπιση τῆς ὑποχρέωσης καταβολῆς τῶν ἐξόδων διατροφῆς τοῦ ἀνήλικου ἢ τῶν ἀνήλικων παιδιῶν;

Κύριε ὑπουργέ, στή δικαιοδοσία σας καί στήν εὐθύνη σας βρίσκονται οἱ φυλακές ἀνηλίκων. Ἐκεῖ στιβάζονται νεαρές ὑπάρξεις, πού πρίν ἀκόμα φτάσουν στό ἡλικιακό ὄριο τῆς χειραφέτησης καί τῆς αὐτόνομης πορείας στή διαδρομή τοῦ βίου, ἔχουν γλιστρήσει σέ παραβατικές συμπεριφορές, πού τίς κατέστησαν ἐπικίνδυνες γιά τή δημόσια τάξη καί τίς ὀδήγησαν στήν ἀναγκαστική στέρηση τῆς ἐλευθερίας τους. Σᾶς ἀπασχόλησε ποτέ τό καυτό ἐρώτημα, μήπως ἡ χαλασμένη ἐστία τῶν γονιῶν τους χάλασε στίς καρδιές τῶν παιδιῶν τους τήν ἰσόρροπη ἀνάπτυξη τῆς ἐλευθερίας καί τῆς εὐθύνης καί τά πέταξε, ξεκουρδισμένα ὄργανα καί ἀποσυναρμολογημένες μηχανές, στίς χωματερές τῶν ἀνεπιθύμητων;

Θά σᾶς κάνω μιά πρόταση. Τολμήσετε μιά ἐπίσκεψη στίς Φυλακές ἀνηλίκων τοῦ Αὐλώνα. Οὔτε ἄγνωστες σᾶς εἶναι, οὔτε μακριά ἀπό τό ὑπουργικό σας γραφεῖο βρίσκονται. Μπῆτε στοὺς χώρους τῆς, ὅχι γιά νά ἀσκήσετε ἐπιθεώρηση, ἀλλά γιά νά ἀναστραφεῖτε μέ τοὺς τροφίμους τοῦ ἰδρύματος. Μέ ἀνοιχτή τήν πατρική σας καρδιά. Μέ τεντωμένο τό ἐρευνητικό αὐτί σας.

Μόλις παραχωρήσετε κάποια ἀνεση, μόλις ζεστάνετε τήν ἀτμόσφαιρα, θά ἀκούσετε ἱστορίες, πού θά σᾶς κάνουν νά ριγήσετε. Ἡ ἐμπειρία τοῦ κάθε παιδιοῦ εἶναι ἓνα μυθιστόρημα

ἀσύλληπτης τραγικότητας. Ἡ κάθε ἀφήγηση καὶ ἓνα βέλος, πού θά θολώσει τὴν ἀτμόσφαιρα καὶ θά σᾶς κάνει νά νοιώσετε ἔνοχος. Αὐτά τὰ παιδιά ἔκαναν τὰ πρῶτα τους βήματα σέ χαλασμένα νοικοκυριά. Ἀντί γιὰ τὴ στοργή καὶ τὸ χάδι, ἔπεσαν πάνω τους οἱ ἀντεγκλήσεις καὶ οἱ ἀπειλές τῶν γονιῶν τους. Καὶ βρέθηκαν, ἀπροστάτευτα, στοὺς πέντε δρόμους. Ἀπὸ κεῖ καὶ πέρα ἄρχισε ὁ κατήφορος. Τό σκοτάδι στὴν ψυχὴ. Καὶ τό μῖσος στοῦ ἐργαστήρι τῶν σκοτεινῶν σχεδιασμῶν. Κατάληξη... τὸ «ἀναμορφωτικό κατάστημα». Πρώιμη, ἀρνητικὴ ἐμπειρία, ἡ στέρηση τῆς ἐλευθερίας.

Μετά τὴν ἐπίσκεψή σας αὐτῇ, κύριε ὑπουργέ, κατευθύνετε τὸ ἐρευνητικό σας βλέμμα στοῦ αὐριο. Ἄν, τελικά, ἰσχύσει τὸ καινούργιο σας νομοθέτημα, ἂν ὁ γάμος καταντήσῃ μιά πρόχειρη συμβίωση, πού σήμερα ἀποφασίζεται καὶ αὐριο τορπιλίζεται, τί θά κάνετε μέ τὴ στρατιά τῶν παιδιῶν, πού θά λοξοδρομήσουν πρὸς τὴν παραβατικότητα καὶ θά συναντήσουν μπροστά τους τὸ χωροφύλακα καὶ τὸ δικαστή; Θά ἐπεκτείνετε-καὶ σέ ποιά κλίμακα;- τίς πτέρυγες τῶν σωφρονιστικῶν καταστημάτων σας; Θά βάλετε στίς φυλακές τῶν ἀνηλίκων, ὅπως τίς ὀνομάζετε, ὅλους τοὺς «ἀμφισβητεῖς» τῆς «ἐλεύθερης συμβίωσης»; Ὅλα τὰ νεαρά παιδιά, πού, ἀντί γιὰ τὴ ζεστασιά τῆς οἰκογενειακῆς ἐστίας τους, γεύτηκαν τὴν πικρία τῆς ἐγκατάλειψης καὶ τὴν φρίκη τῆς μοναξιάς;

Μιά τέτοια ἐξέλιξη θά εἶναι ἐκσυγχρονισμός; Θά εἶναι ἀπελευθέρωση ἀπὸ τὴ «συντήρηση» καὶ ἀπὸ τὸ «σκοταδισμό» καὶ προσχώρηση στὰ «προοδευτικά» κινήματα, πού ἀνοίγουν νέ-

ους ὁρίζοντες καὶ κατακυρώνουν τὴν ἀτομικὴ ἐλευθερία;

Κύριε ὑπουργέ, πιστεύω πὼς δέ σᾶς διαφεύγει καὶ μιά ἄλλη πτυχή τοῦ σύγχρονου βίου. Ἡ ἀπουσία νοήματος καὶ ὁ σκοτισμένος ὁρίζοντας στὴν ἀνάπτυξη τῶν διαπροσωπικῶν σχέσεων θολώνουν τίς συνειδήσεις τῶν νέων μας ἀνθρώπων καὶ τοὺς προκαλοῦν ψυχικά σύνδρομα, πού σηματοδοτοῦν ἀδιέξοδα. Τά μέσα τῆς μαζικῆς ἐνημέρωσης, ὁ ἔντυπος καὶ ὁ ἠλεκτρονικὸς Τύπος, ἀναπαράγουν, καθημερινά, εἰκόνες, πού ἐμπνέουν τρόπο. Μεγάλῃ μερίδῃ τῆς νεολαίας μας βιώνει τὴ βαρυθυμία τῆς ἀπογοήτευσης καὶ, σέ δεύτερη φάση, αὐτοπαραδίνεται στὴν κατάθλιψη. Δέ γεύεται τὴ χαρὰ. Δέν ὁραματίζεται τὴν ἀνάπτυξη καὶ τὴν πρόοδο. Δέ συμμαχεῖ μέ τὴν ἐλπίδα. Περπατάει μέ θλιμμένο τὸ πρόσωπο. Συστέλλει τὴ νεανικὴ ὁρμή. Μηδενίζει τὰ ὄνειρα.

Καί-γνωστό αὐτό καὶ πρόξενο τρόμου-οἱ νέοι μας ἀνθρωποί, μέσα στὴν ἀπόγνωσή τους, διαγράφουν τὸ ἄθλημα τῆς ζωῆς καὶ παραδίνονται στίς ἐξαρτήσεις τῶν ναρκωτικῶν καὶ στίς ψευδαισθήσεις τῆς χαυνότητας.

Βεβαιώνετε τὴν κοινὴ γνώμη, κ. ὑπουργέ, ὅτι προχωρεῖτε στὴ θέσπιση τοῦ «Συμφώνου ἐλεύθερης συμβίωσης», γιὰ νά προστατέψετε τὰ παιδιά, «πού ἀποκτῶνται ἀπὸ τὴν ἐλεύθερη Συμβίωση». Ἀλλὰ τὸ ἐνδιαφέρον σας καὶ ἡ ὁμπρῆλα τῆς προστασίας, πού σχεδιάζετε νά προσφέρετε στὰ ταλαίπωρα καὶ δυστυχισμένα νεαρά ἄτομα, δέν προχωρεῖ πέρα ἀπὸ τὸν καθορισμὸ τῆς «διατροφῆς» τους καὶ τὴν

υπόδειξη της στέγης, πού θά τά στεγάσει, όταν χάσουν τή μιὰ ἀπο τῖς δύο γονεϊκές ἀγκαλιές. Τά ψυχικά τους τραύματα σᾶς ἀφήνουν ἀσυγκίνητο. Δέν τά ἐπισημαίνετε καί δέν τά ἀντιμετωπίζετε.

Σεῖς θρονιάζεστε στήν ὑπουργική καθεδρά καί νομοθετεῖτε «ἀφ' ὑψηλοῦ». Ἐμεῖς, οἱ λειτουργοί τῆς Ἐκκλησίας, κοινωνοῦμε στόν πόνο καί στήν ὀδύνη τῆς καθεμιᾶς ὑπαρξης. Ἀφουγκραζόμαστε τό στεναγμό. Συλλέγουμε τό δάκρυ. Καί ἀγωνιζόμαστε νά σταλάξουμε στήν πληγή τό βάλαμο τῆς πίστεως καί τό φῶς τῆς ἐλπίδας. Καί, μποροῦμε νά σᾶς διαβεβαιώσουμε, πῶς ἕνα μεγάλο ποσοστό τῶν νέων παιδιῶν, πού βασανίζονται ἀπό τήν κατάθλιψη ἢ πού ἀφήνονται, δίχως ἀντίσταση, στά ναρκωτικά, μεγάλωσαν σέ χαλασμένα σπιτικά, ἔζησαν τῖς διαμάχες καί τῖς ἐρωτικές ἀπιστίες τῶν γονιῶν τους καί τελικά, γεύτηκαν τό φαρμάκι τῆς ἐγκατάλειψης καί τῆς ἀφόρητης μοναξιᾶς.

Πῶς νά κυττάξεις στό πρόσωπο ἕνα σημερινό ἔφηβο καί πῶς νά ἀπολογηθεῖς ἐκ μέρους τῆς κατεστημένης τάξης, στά «κατηγορῶ» του καί στό θρῆνο του, ὅταν τόν ἀκοῦς νά σέ πληροφορορεῖ, ὅτι οἱ γονεῖς του τόν ἐγκατέλειψαν, ὅτι ἔχει ἕνα ἀδελφό ἀπό τούς ἴδιους γονεῖς, ἕνα ἀπό τόν ἴδιο πατέρα καί ἀπό ἄλλη μάνα καί ἕνα ἀπό τήν ἴδια μάνα καί ἀπό ἄλλο πατέρα; Καί πῶς νά μήν κλάψεις μαζί του, ὅταν, μέ θολό βλέμμα καί κατεβασμένο κεφάλι, σοῦ ἀποκαλύπτει, πῶς ὁ πατέρας του, κάθε φορά, πού τόν βλέπει, τόν συμβουλεύει νά «πάει νά αὐτοκτονήσει»;

Αὕτη εἶναι ἡ κατάσταση, σήμερα, κ. ὑπουργέ. Καί σεῖς, μέ τή νομιμοποίηση

τῆς ἐλεύθερης συμβίωσης, δέν πρόκειται νά μειώσετε τό ζόφωση. Θά αὐξήσετε τόν ἀριθμό τῶν ἐγκαταλειμμένων παιδιῶν. Καί θά ἐνισχύσετε τό τζίρο τῶν ἐμπόρων τοῦ θανάτου.

Καί τί θά κάνετε ἀπό κεῖ καί πέρα; Οἱ συμβιώσεις, πού θά ἀρχίζουν μέ ἕνα συμβόλαιο καί θά τερματίζουν μέ ἕνα ἐξώδικο, θά αὐξάνουν τούς τροφίμους τῶν ψυχιατρείων καί θά πολλαπλασιάζουν τούς «ἐθισμένους» στά ναρκωτικά. Καί σεῖς, θά στήνετε μονάδες ἀπεξάρτησης, γιά νά ὑποδέχονται τά θύματα τῶν «ρυθμίσεών» σας καί νά ἐλευθερώνουν τά Ἐξάρχεια καί τήν Ὁμόνοια ἀπό τά μαρτυρικά λείψανα τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας.

Τό ἕνα βῆμα ἀναγκάζει στό ἐπόμενο. Καί ἡ διάγνωση μιᾶς πληγῆς ὑποχρεώνει σέ πλατύτερη καί βαθύτερη ἔρευνα.

Ἔχετε διερωτηθεῖ, κ. ὑπουργέ, γιὰτί πολλά ἀπό τά παιδιά μας ἐκτρέπονται πέρα ἀπό τή λογική καί πέρα ἀπό τή φυσιολογική αὐτοεκτίμηση καί κρίνουν, ὡς μόνη λύση τοῦ δράματός τους, τήν αὐτοκτονία;

Οἱ διαπιστώσεις καί οἱ στατιστικές, πού καί αὐτές περνοῦν στούς πίνακες τῆς καθημερινῆς ἐνημέρωσης, μᾶς δίνουν ἕνα τραγικά διογκωμένο νούμερο αὐτοκτονιῶν, πού ἀποτολμῶνται στή μικρή μας πατρίδα. Δέν εἶναι οὔτε πέντε, οὔτε δέκα, οὔτε ἑκατό. Σέ χιλιάδες ἀνέρχονται οἱ αὐτοκτονίες καί οἱ ἀπόπειρες αὐτοκτονίας, πού πραγματοποιοῦνται, στό διάστημα τοῦ ἑνός χρόνου, ἀπό νεαρά παιδιά, ἡλικίας ἀπό 14 ὡς 18 ἐτῶν. Πρὶν ἀκόμα χαροῦν τόν ἥλιο, σβήνουν τό φῶς τῆς

καρδιάς τους καί τῶν ματιῶν τους. Πρίν ἀπολαύσουν τήν ὁμορφιά τῆς Δημιουργίας καί τήν ἱκανοποίηση τῆς προσωπικῆς καταξίωσης, ὁρμούν στόν τάφο.

Ἄραγε γιατί; Γιατί δέ φτάνει στά χέρια τῶν νέων αὐτῶν ἀνθρώπων τό γονεϊκό ἐπίδομα, πού ὀρίζει ἡ ἀπόφαση διαζυγίου τῶν γονιῶν τους ἢ πού θά ὀρίζει, μελλοντικά, τό δικό σας νομοθέτημα; Ἡ μήπως γιατί δέν τούς ἐγγίζει, δέν τούς θερμαίνει καί δέν τούς ὑπερπληρώνει τό ἀνύστακτο γονεϊκό ἐνδιαφέρον καί δέν τούς γλυκαίνει ἡ αὖρα τῆς ἀγάπης;

Ὅταν διαβάζετε, στά σχετικά ρεπορτάζ, ὅτι νεαρό ἄτομο, στήν ἡλικία τῶν ὀνείρων καί τῆς ἀκάματης δράσης, βάζει τέρμα στή δική του ζωή καί ἀφήνει μήνυμα, ὅτι σκοτώνει τόν ἑαυτό του γιά νά μή σκοτώσει τή μάνα, πού τό γέννησε, δικαιούσθε νά ἀναπαυθεῖτε, ὅτι σεῖς, ὡς ἀρμόδιος καί ὑπεύθυνος λειτουργός, κάνατε στό ἀκέραιο τό καθῆκον σας, μέ τή θέσπιση τῆς ἐλευθέρης συμβίωσης;

Μιά σύσταση μόνο, σᾶς κάνω κ. ὑπουργέ. Σε μία ὅαση τῆς πατρίδας μας, στήσετε ἕνα νεκροταφεῖο, ἀποκλειστικά γιά τούς νέους, πού θέλοντας νά ξεγλιστρήσουν ἀπό τήν οἰκογενειακή ἐστία τῆς πολλαπλῆς χρήσης, προτιμοῦν τήν ἐξοδο τοῦ βίου.

Σ' αὐτό τό νεκροταφεῖο βάλετε ὡς ἐπιγραφή: «Ἐνθάδε κεῖνται τά θύματα τῆς πατρικῆς καί τῆς μητρικῆς ἀναισθησίας καί τῆς κρατικῆς δουλείας στή διαφθορά καί στά συμφέροντα τῆς ὀλιγαρχίας».

Θά μοῦ ἐπιτρέψετε κ. ὑπουργέ, νά

ὀλοκληρώσω τήν ἔκθεση τοῦ προβληματισμοῦ μου μέ τήν κατάθεση μιᾶς ἀπορίας.

Τά κυβερνητικά κλιμάκια, τά ἀρμόδια καί τά ἀναρμόδια, προωθοῦν συνεχῶς προγράμματα σεξουαλικῆς ἐνημέρωσης καί σεξουαλικῆς ἀγωγῆς στούς χώρους τῆς ἐκπαίδευσης τῶν νέων παιδιῶν. Καί τά προωθοῦν, ὀλοένα καί σέ χαμηλότερα κλιμάκια ἐκπαίδευσης. Ἀπό τά Λύκεια στά Γυμνάσια καί ἀπό τά Γυμνάσια στά Δημοτικά καί ἀπό τά Δημοτικά στά Νηπιαγωγεῖα.

Δέ θά ἐκφέρω ἄποψη γιά τήν ποιότητα καί γιά τήν ἀποτελεσματικότητα τῶν σύγχρονων προγραμμάτων σεξουαλικῆς ἀγωγῆς. Θά ὑπογραμμίσω, ὅμως, τό γεγονός καί θά διαμαρτυρηθῶ, γιά τό ὅτι, ἐνῶ ἀρμόδιοι καί ἀναρμόδιοι παस्कίζουν νά ἀνοίξουν τά μάτια τῶν ἀνώριμων παιδιῶν μας καί νά τά σπρώξουν στήν πρῶϊμη δοκιμὴ τῆς σεξουαλικότητας, δέ γίνεται ἀπό κανένα καί σέ κανένα ἐπίπεδο «ἀγωγή γάμου».

Μήπως ἡ ἀγωγή γάμου στούς ἐφήβους μας ἀποτελεῖ πράξη σκοταδιστική; Μήπως δέν εἶναι συμβατή μέ τά ὁράματα καί τά σχήματα τῆς προοδευτικότητας; Μήπως ἡ σχετική διαφώτιση, ἡ ἐνημέρωση, πῶς ὁ «ἔρωτας» δέν εἶναι στιγμιαία ἀπόλαυση, ἀλλά δυνατή ἀγάπη, ὀλοκληρωτική, ἰσόβια ἀφοσίωση στόν ἄλλο ἄνθρωπο, πόθος γιά συμπορεία καί γιά συμμερισμό τῆς χαρᾶς καί τοῦ πόνου, ἀποτελοῦν σκουπίδια τοῦ παρελθόντος, πού πρέπει νά πεταχτοῦν στόν κάδο τῶν ξεπερασμένων, γιά νά μείνει ἐλεύθερη ἡ ἄψυχη καί ἀναίσθητη ἐγωπάθεια, ἡ ντυμένη μέ τό μανδύα τῆς ἐλευθερίας;

Ο ΓΑΜΟΣ ΩΣ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΚΑΙ ΩΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ

Ὁ γάμος κατὰ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας ἀποτελεῖ μυστήριο. Καί ἐπ' αὐτοῦ δέν χρειάζονται, νομίζουμε, οὔτε εἰδικότερες ἐρμηνεῖες οὔτε πρόσθετες ὑπομνήσεις. Εἶναι ἀπόλυτα σαφές καί ὁ εὐαγγελικός λόγος τοῦ Κυρίου καί ἡ ἀποστολική τοποθέτηση. Ἡ τελευταία μάλιστα τὸν ἀνάγει καί τὸν ἀναγορεύει ὡς «μυστήριο μέγα», προσδίδοντας μέ ἀπόλυτη σαφήνεια καί τὰ ἐκκλησιολογικά συστατικά του στοιχεῖα.

Στὴ διαχρονικὴ πορεία τοῦ θεσμοῦ, τὸ κυρίαρχο στοιχεῖο πού

προβάλλεται γιὰ τὴν ἀνθρώπινη σχέση τοῦ γάμου, εἶναι ἡ διαρκὲς φυσικὴ καί ἠθικὴ ἔνωση ἀνδρὸς καί γυναικὸς πρὸς πραγμάτωση κοινοῦ βίου ἀναγνωριζόμενου ἀπὸ τὸ δίκαιο, μέ ἔντονη προβολή τοῦ προέχοντος στοιχείου τῆς ἠθικῆς αὐτοῦ ὑπόστασης.

Αὕτῃ ἡ σχέση τοῦ θεσμοῦ τοῦ γάμου διήκει ὅλα τὰ δίκαια, ἀπὸ τὴν περίοδο τῶν ρωμαϊκῶν χρόνων μέχρι τὴν ἐποχὴ τοῦ μετεξελιγμένου, ἀπὸ τὴν ἐπίδραση τοῦ Χριστιανισμοῦ, βυζαντινοῦ δικαίου. Καί εἶναι χαρακτηριστικὸς ὁ πε-

Ἄν, ἀντὶ γιὰ τὸ Νομοθέτημα τῆς ἐλεύθερης συμβίωσης, πού θά γεννήσει παιδιά καί θά τὰ ἐγκαταλείψει στὶς Φυλακές ἀνηλίκων, στὰ Ψυχιατρεῖα καί στὶς Μονάδες ἀπεξάρτησης, μαζεύατε τοὺς συμβούλους σας καί τοὺς συνεργάτες σας καί τοὺς ἀναθέτατε τὴν εὐθύνη νὰ καταρτίσουν σοβαρὸ πρόγραμμα «ἀγωγῆς γάμου», δέ θά προσφέρατε ἡγετική χειραγωγία στὴ νέα γενιά; Δέ θά τοὺς καλοῦσατε ἔξω ἀπὸ τὴ σκοτεινιά τῆς ἀνοημάτιστης ζωῆς; Καί δέ θά τοὺς χειραγωγούσατε στὴν πληρότητα τῆς ἑγγαμῆς σχέσης;

Ἀπορία μου αὕτῃ. Πού πιστεύω, πὼς τὴ συμμερίζονται καί πολλοὶ ἄλλοι.

Ἐκεῖνο, πού δέν μπορῶ νὰ διαπιστώσω καί νὰ βεβαιώσω, εἶναι, ἂν τὴν ἀπορία αὕτῃ τὴν συμμερίζονται οἱ «προοδευτικὲς δυνάμεις»(!!!), πού περιφέρουν παντοῦ καί πάντοτε τὴν παντιέρα τῆς ἐλευθερίας καί μοιράζουν χαλκάδες δουλείας στὰ ἀνυποψίαστα θύματα.

Ο ΑΤΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΡΙΔΟΣ
ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

ρίπυστος όρισμός, πού διαμορφώθηκε κατά τήν περίοδο αυτή και άποδίδεται στό μέγα νομοδιδασκαλο Μοδεστίνο, όπως ό όρισμός αυτός διδάσκεται στους φοιτητές των νομικών Σχολών από τό πρώτο έτος τής φοίτησής τους. Άξίζει πράγματι νά έπισημάνει κανείς τρεις χαρακτηριστικές άναφορές άπ' αυτόν τόν σπουδαίο όρισμό, πού άποτελούν, όχι μόνο τά καθοριστικά, αλλά αυτά καθ' έαυτά τά συστατικά στοιχεία του γάμου. Όρίζεται λοιπόν ό γάμος ως: α) «ένωσις άνδρός και γυναικός», β) «συγκλήρωσις του βίου παντός» και γ) «θείου τε και ανθρώπινου δικαίου κοινωνία».

Και μέ αυτές τίς σοφές και σοβαρές τοποθετήσεις, επάνω στό θέμα του γάμου, των νομικών των ρωμαϊκών και των μετέπειτα βυζαντινων χρόνων, φθάνουμε τελικώς στά τέλη του ένατου αιώνα, όπου, μέ τή Νεαρά 89 του τότε αυτοκράτορα Λέοντος του Σοφοϋ, καθιερώνεται πλέον ή ιερολογία, όχι μόνο ως άποδεικτικό, αλλά ως συστατικό στοιχείο του γάμου. Έτσι διαμορφώθηκε στόν Όρθόδοξο έλληνικό χώρο έδραία ή πραγματικότητα, κατά τήν όποία ό θεσμός του γάμου άποτελεϊ, όχι μόνο εκκλησιαστικώς «μυστήριον μέγα», αλλά άναγνωρίζεται ως τέτοιο γεγονός και από τήν ίδια τήν πολιτεία, μέ όλες τίς κατά καιρούς μορ-

φές και εκφάνσεις της. Και τό σπουδαίο είναι ότι έτσι πορεύθηκε τό έθνος μας επί ένδεκα περίπου αιώνες, παρά τίς πολλές δοκιμασίες, τίς αντίξοες συνθήκες, τίς ποικιλώνυμες κατοχές και τους σκληρούς πολέμους, πού αντιμετώπισε όλη αυτή τή μακραίωνη περίοδο.

Άπό τά μέσα, όμως, του περασμένου αιώνα τά πράγματα αλλάζουν και μεταβάλλονται. Οί δυό παγκόσμιοι πόλεμοι, ιδιαίτερα ό δεύτερος άπ' αυτούς, μετέβαλαν παγκοσμίως τίς συνθήκες ζωής και ειδικότερα στό χώρο τής Ευρώπης, όπου, γεωγραφικώς τουλάχιστον, είμαστε ένταγμένοι. Ό συγχρωτισμός των λαών και ή ανάπτυξη των επικοινωνιών, μέ όλα τά θετικά και περισσότερο τά άρνητικά άποτελέσματα, ήταν έπόμενο νά κτυπήσουν και τή δική μας πόρτα. Η έθνική μας ταυτότητα, οί χριστιανικές και έθνικές μας παραδόσεις, οί άρχές και οί αξίες, όπως μακροχρονίως διαπλάσθηκαν από τήν επίδραση του έλληνοχριστιανικού πνεύματος, έπρεπε νά πληγούν και νά κλονισθούν.

Και πρώτα άπ' όλα αυτά ό θεσμός του γάμου και ή έλληνική οικογένεια. Ξενόφερτα στοιχεία αρχίζουν νά διεισδύουν. Και δέν άργησαν πολύ νά επεκταθούν και στό δικό μας χώρο. Η καλλιέργούμενη αποθησκευοποίηση και

ή προσπάθεια, από όρισμένα ιδεολογικά συστήματα και ιδιόμορφα φιλοσοφικά κατασκευάσματα, της απομάκρυνσης του λαού από την Ἐκκλησία, είχαν ως πρώτο αποτέλεσμα την καθιέρωση του πολιτικού γάμου με τά ὅποια πενιχρά στατιστικά δεδομένα. Καί σήμερα ἐπιχειρεῖται τό χειρότερο. «*Ἵνα μή μείνωμεν ἔξω τοῦ νυμφῶνος*» τῆς εὐρωπαϊκῆς νοοτροπίας, προωθοῦμε τή θεσμοθέτηση «*τοῦ συμφώνου τῆς ἐλεύθερης συμβίωσης*». Τό «*μέγα μυστήριον*» κατά τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καί ἡ «*θείου τε καί ἀνθρωπίνου δικαίου κοινωνία*» κατά τούς νομικούς τοῦ Βυζαντίου, μεταλλάσσεται καί παίρνει τή μορφή ἀπλοῦ συμφώνου μέ δύο μόνο ὑπογραφές τῶν συμβαλλομένων μερῶν, ἐλευθέρως ἀνακλητές, δίκην συμφώνου ἀγορᾶς οἰκοπέδου ἢ οἰκιακῶν ἠλεκτρικῶν συσκευῶν!

Ἀντιλαμβάνεται κανεῖς τίς δυσμενεῖς συνέπειες καί τίς τραγικές ἐπιπτώσεις γιά τήν ἐλληνική κοινωνία. Καί διατυπώνουμε τόν παρακάτω ἀπλό συλλογισμό. Ἄν σήμερα ὁμιλοῦμε, καί ὀρθῶς, γιά ἔξαρση τῶν ναρκωτικῶν καί γιά αὐξηση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν αὐτοκτονιῶν μέ πρωταγωνιστές νεαρά ἄτομα καί ἂν μάλιστα στό πλεῖστον αὐτῶν τῶν θλιβερῶν φαινομένων τίθεται ὡς ἐπωδός ἡ φράση «*τά παιδιά διαλυμένων οἰκογε-*

νειῶν», μπορούμε εὐκόλα νά βγάλουμε τά συμπεράσματα, ποιά θά εἶναι ἡ εἰκόνα στό μέλλον, τό προσεχές καί τό ἀπώτερο, ὅταν ὡς συστατικό στοιχεῖο τῆς οἰκογένειας, τοῦ βασικοῦ αὐτοῦ κύτταρου τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας, δέν θά εἶναι οὔτε ἡ εὐλογία τῆς Ἐκκλησίας οὔτε, ἔστω, ἡ τελετή ἐνώπιον τοῦ δημάρχου, παρά μόνο ἓνα ἀπλό πρόχειρο χαρτί μέ δύο ὑπογραφές τῶν συμφωνούντων στή συμβίωση.

Καί θά προχωρήσουμε τίς σκέψεις μας καί τίς προβλέψεις μας καί σέ μία ἄλλη ἐξόχως ἀνησυχητική παράμετρο. Ὁ παραπάνω ἔγγραφος τύπος συστάσεως τῆς οἰκογενειακῆς συμβίωσης συζητεῖται (βλ. ὁδεύει) νά ἐπεκταθεῖ καί σέ ἄτομα μέ ὁμοφυλοφιλικές ιδιαιτερότητες. Καί ἡ ἀνησυχία αὐτή γίνεται ἐντονότερη, ὅταν ἡ ἄποψη αὐτή διατυπώνεται καί υἱοθετεῖται δυστυχῶς καί ἀπό ἀκαδημαϊκοὺς δασκάλους. Μία τέτοια ὁμως προέκταση πρὸς αὐτή τήν κατεύθυνση εἶναι ἀμφίβολης συνταγματικότητας καί, ἔστω γιά τό λόγο αὐτό, δέν πρέπει κἂν νά προωθηθεῖ. Καί τοῦτο, γιατί τό Σύνταγμα τοῦ 1975, ὅπως στό μεταξὺ ἀναθεωρήθηκε, προστατεύοντας μέ τίς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 21 παρ. 1 τήν «*οἰκογένεια ὡς θεμέλιο τῆς συντήρησης καί προαγωγῆς τοῦ ἔθνους*», ἀναφέρεται στήν ἤδη υφιστάμενη μορφή τῆς οἰκογένειας,

Υπάρχει ἐλπίδα;

Δέν ἀπέχει πολὺ χρονικὰ ὁ σάλος, ποὺ δημιουργήθηκε στὴν Ἐκκλησία ἀπὸ τὰ φοβερὰ ἠθικὰ καὶ οἰκονομικὰ σκάνδαλα κάποιων ρασοφόρων, ποὺ ἤρθαν στὸ φῶς τῆς δημοσιότητας καὶ σκανδάλισαν ψυχές. Ἡ μεγάλη αὐτὴ πληγὴ βρίσκεται ἀνοικτὴ μπροστὰ στὴ διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας καὶ σ' ὁλόκληρο τὸ ἐκκλησιαστικὸ Σῶμα.

Σὲ ἀπαράδεκτη ἐκκρεμότητα ἐπίσης βρίσκεται ἐδῶ καὶ μερικὲς δεκαετίες στὴν πατρίδα μας τὸ λεγόμενο «ἐκκλησιαστικὸ ζήτημα».

Χρονίζουν ἀκόμη καὶ ἄλλα ἐκκλησιαστικὰ προβλήματα, τόσο στὸ ἐπίπεδο τῆς Διοικήσεως, ὅσο καὶ σὲ ἐκεῖνο

τῆς λειτουργίας τῶν Μητροπόλεων καὶ τῶν ἐνοριῶν. Ὅλα αὐτὰ βοοῦν, ὅτι ἀπαιτοῦνται λύσεις καὶ μέτρα, γιὰ νὰ ἔρθει περισσότερο φῶς στὸ ὑπάρχον ἡμίφως στὸ χῶρο τοῦ Ὁρθοδόξου Κλήρου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐδῶ προβάλλει τὸ ἀγωνιώδες ἐρώτημα: Εἶναι δυνατόν, ἀπὸ τὸ ὑπάρχον δυναμικὸ τῶν Κληρικῶν τῆς πατρίδας μας νὰ δοθοῦν λύσεις ἐφαρμόσιμες στὰ προβλήματα;

Μιὰ καταφατικὴ ἀπάντηση στὸ ἐρώτημα αὐτὸ φαντάζει ὑπεραισιόδοξη ἕως οὐτοπικὴ. Διότι οὔτε οἱ διοικοῦντες τὴν Ἐκκλησία εἶναι εὐκολο νὰ διορθώσουν σὲ σύντομο χρονικὸ διάστημα ὅλα τὰ κακῶς κείμενα, οὔτε οἱ ὑπόλοιποι Κληρικοὶ (πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι)-σὲ γενικὲς γραμμές-εἶναι οἱ κατάλληλοι φορεῖς, γιὰ νὰ ὑλοποιήσουν τὰ ὅποια

ὅπως δηλαδή ὑπάρχει σήμερα, μέ τις συνάλληλες ἔννοιες **«ΤΟΥ»** συζύγου καὶ **«ΤΗΣ»** συζύγου, τοῦ πατέρα καὶ τῆς μητέρας, καὶ ὅχι **«ΤΟΥ»** συζύγου καὶ **«ΤΟΥ»** συζύγου ἢ **«ΤΗΣ»** συζύγου καὶ **«ΤΗΣ»** συζύγου, ὅπως ἐπιδιώκεται νὰ καθιερωθεῖ μέ τὴ νέα ρύθμιση. Καὶ νὰ προσθέσουμε καὶ τοῦτο. Ὅτι κάτι τέτοιο δέν θὰ εἶναι μόνο ἀντισυνταγματικό, ἀλλὰ θὰ εἶναι καὶ ἀνθελληνικό καὶ ἀνῆθικο καὶ ἀηδιαστικό.

Στά πολὺ σοβαρὰ ζητήματα ποὺ δημιουργοῦνται καὶ θὰ προκύψουν καὶ στὸ μέλλον, δέν γνωρίζουμε, σήμερα, πού διατυπώνονται αὐτές οἱ σκέψεις, ποιά θὰ εἶναι ἡ τελικὴ συνοδικὴ τοποθέτηση τῆς

Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἡ εὐχὴ μας εἶναι, ὅτι τὸ κεφαλαιῶδες καὶ σπουδαῖο αὐτὸ ζήτημα, πού ἀναφέρεται στὴν ἀλλοίωση τῆς μορφῆς τῆς ἐλληνικῆς οἰκογένειας, πρέπει νὰ μὴν τὸ ἀντιμετωπίσουμε μέ σπουδὴ, ἀλλὰ μέ ὑπευθυνότητα καὶ σοβαρότητα, ἐκτιμώντας καὶ τὴν ὑφιστάμενη σήμερα, ὅχι ἱκανοποιητικὴ θὰ ἔλεγε κανεῖς, πραγματικότητα καὶ τίς μέλλουσες νὰ ἀκολουθήσουν συνέπειες. Οἱ κίνδυνοι πού ἐλλοχεύουν καὶ μᾶς περιβάλλουν εἶναι πολλοὶ καὶ σοβαροί. Καὶ ἡ ἐνίσχυση τοῦ θεσμοῦ τῆς οἰκογένειας εἶναι πρωταρχικὴ ὑποχρέωση καὶ καθήκον ὅλων μας.

Ὁ Σχολιαστής

μέτρα. Ὁ δεύτερος αὐτὸς παράγων ἀπαισιοδοξίας ἐξηγεῖται ἀπὸ τὸ γεγονός, ὅτι κατὰ τὶς τελευταῖες δεκαετίες εἰσηλθαν στὶς τάξεις τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου πολλὰ πρόσωπα ἀκατάλληλα γιὰ τὸ ὑπόργημα τοῦ Κληρικοῦ. Εἰσηλθαν νωρίς-νωρίς ἡλικιακὰ νεαροὶ ἄνθρωποι, πὺν τοὺς χαρακτηρίζε μιὰ κάποια κλίση πρὸς τὰ ἱερατικά, κάποια φερσίματα «ἐκκλησιαστικοῦ τύπου», ὅπως τυποποιημένες ἐκφράσεις, μεγαλοστομίες, δουλοπρεπὴς πρὸς τοὺς Ἐπισκόπους στάση, γυναικῶδης γλώσσα καὶ συμπεριφορά, καθὼς καὶ ἀπεριγραπτὴ πνευματικὴ ρηχότητα. Τὰ ἐνδιαφέροντά τους περιστρέφονται γύρω ἀπὸ τὰ ἱερατικά ἄμφια, τὶς ἐντυπωσιακὰ παραστάσεις στὶς Ἀκολουθίες, στὶς βυζαντινὰς μεγαλοπρέπειες καὶ τοὺς λαρυγγισμούς. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀγάμων νεαρῶν, πὺν εἰσηλθαν στὸν Κλήρο αὐξήθηκε ἀλματωδῶς, ὅχι διότι αὐξήθηκαν οἱ Θεόθεν κλήσεις πρὸς τὴν ἀγαμία, ἀλλὰ διότι ἐπικράτησε ἡ ἐπιπολαιότητα, καθὼς ἡ ἐπιθυμία τῶν τιμῶν καὶ πρωτοκαθεδριῶν καὶ τοῦ ὀνείρου τῆς ἐπισκοποποιήσεως ἐπισκίασε τὴν τυχὸν κλίση πρὸς τὸν ἑγγαμβίον. Δὲν εἶναι βέβαια τὸ σύνολο τῶν πρεσβυτέρων καὶ διακόνων αὐτοῦ τοῦ ἐπιπέδου. Στὶς τάξεις τοῦ Κλήρου ὑπάρχουν καὶ σοβαροὶ καὶ μετρημένοι Κληρικοί, μὲ φόβον Θεοῦ, μὲ πόνον καὶ ἀγάπην γιὰ τὸ ποίμνιόν τους, πὺν ἐργάζονται ἀθόρυβα γιὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν. Ἀρκοῦν ὅμως αὐτοί, γιὰ νὰ ἔχει ποιότητα τὸ σύνολο τοῦ Κλήρου; Φοβούμεστε πὼς ὅχι, ὅποτε ποιά ἐπικοδομητικὰ μέτρα, πὺν τυχὸν θὰ ψηφιστοῦν ἀπὸ τὴν Ἱεραρχία, θὰ μπορέσουν νὰ ὑλοποιηθοῦν ἀπὸ τέτοιο ὕλικόν;

Ὑπάρχει ἄραγε ἐλπίδα; Ἴσως μιὰ οὐσιαστικὴ βελτίωση τῶν ἐκκλησι-

αστικῶν πραγμάτων μπορεῖ, νὰ ἐλπίζε-ται σὲ βάθος χρόνου καὶ μόνο ἀφοῦ ληφθοῦν-τοῦ Θεοῦ συνεργούντος καὶ φωτίζοντος-γενναῖα μέτρα ἀπὸ τοὺς Ἱεράρχες, ὥστε νὰ ἐμποδιστεῖ ἡ περαιτέρω εἰσοδος στὶς τάξεις τοῦ Κλήρου προσώπων ἀκατάλληλων. Ὡστε νὰ ἐφαρμοστοῦν ἐπὶ τέλους οἱ Εὐαγγελικὰς ἐπιταγὰς καὶ οἱ Ἱεροὶ Κανόνες ὡς πρὸς τὰ προσόντα τῶν ὑποψηφίων Κληρικῶν καὶ τὶς προϋποθέσεις εἰσόδου στὸν Ἱερὸ Κλήρον. Ὡστε κανεῖς νὰ μὴ χειροτονεῖται, ἂν δὲν ζεῖ συνειδητὰ ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ, ἂν δὲν ἔχει πνευματικὸ ἀπὸ παλιά, ἂν δὲν κοινωνεῖ συχνά. Ὡστε νὰ τηροῦνται τὰ κατώτερα ὡς πρὸς τὴν ἡλικία ὅρια γιὰ μιὰ χειροτονία. Ὡστε νὰ μὴν ἐνθαρρύνεται ἡ ἀγαμία, ἐκτὸς κι ἂν εἶναι δοκιμασμένη ἡ κλίση γι αὐτήν. Ὡστε νὰ ζητεῖται ἡ μόρφωση, κυρίως ἡ πνευματικὴ, ἀλλὰ πρῶ-τιστὰ ἡ ἐνάρετη καὶ ἀνεπίληπτη ζωὴ.

Ἄν βελτιωθεῖ σιγά-σιγά τὸ πνευματικὸ ἐπίπεδο τῶν πρεσβυτέρων καὶ διακόνων, θὰ ἔχουμε μελλοντικὰ καὶ καλύτερους Μητροπολίτες καὶ ἴσως ξημερώσουν-Θεοῦ θέλοντος-καλύτερες μέρες γιὰ τὸν Κλήρον τῆς Ἐκκλησίας μας.

Γέρων πρεσβύτερος

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Δεκαπενθήμερο Δελτίον

Ἐκκλησιαστικῆς Ἐνημέρωσης

Κωδικός 2360

Ἰδιοκτήτης-Ἐκδότης

ὁ Μητροπολίτης Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος

ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ

Διεύθυνση

19011 Αὐλῶν Ἀττικῆς

Τυπογραφεῖον Κωνσταντίνου Σανιδᾶ

Ἰωαννίνων 6, Μοσχάτο

ISSN 1790-482X